

Årsplan

Samfunnsfag

2019–2020

Årstrinn:

5. Årstrinn

Lærer: Ingvild Lior

Akersveien 4, 0177 OSLO
Tlf: 23 29 25 00

Kompetansemål	Tidspunkt	Tema/Innhold	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurdering
Tema: Historie					
Plassere en rekke hendelser i historie og samtid på tidslinje og kart.	Hele året	Historie Tidslinje- og forståelse.	Midgard: Mesopotamia, livet ved de store elvene Hellas i antikken Romerriket Relevante tekster/utdrag	Forklare, vise og tegne tidslinje. Trekke linjer fra fortid til nåtid, gjøre oppgaver. Skrive tekster og kunne bruke relevante faguttrykk og flere kilder. Gruppearbeid med fordypning i ulike undertema.	Vurdere arbeider Arbeidsinnsats Egenvurdering Vurdering av medelever Kapittelquiz Muntlig presentasjon for klassen gruppevis eller individuelt
Beskrive utviklingen i levekårene for kvinner og menn og fremveksten av likestilling i Norge.	Desember - mars	Historie I Samfunnet	Oppslagsverk Biblioteket Internett	La elevene skrive/fortelle en historie fra en gitt opplevelse/situasjon, for å forstå at man legger vekt på ulike sider. Finne stoff skrevet av forskjellige	Samtaler og diskusjoner som belyser temaet.

				forfattere/historikere f.eks fra en tidsperiode eller en historisk hendelse.	
Gjøre greie for nasjonale minoriteter som finnes i Norge, og beskriv hovedtrekk ved rettighetene, historien og leveskårene til minoritetene	Januar – Mars	Samene Innvandring St. Sunniva Oslo	Midgard og info på nett om samene Fakta om skolen og kommunen vår	Finne informasjon i bøker og på nett. Intervjue/ snakke med søstrene eller en lærer som kjenner skolen godt	Arbeidsinnsats. Prosess, deltakelse og fremføring Dialog med elevene
Plassere tidlige elvekulturer på kart og tidslinje og presentere sentrale trekk ved dem.	Oktober – desember	Historie	Midgard Livet ved de store elvene	Felles gjennomgang og oppgaver i forbindelse med stoffet i læreboka.	Arbeidsinnsats i timene. Lekser/innleveringer
Finne informasjon om greske og romerske samfunn i antikken, og finne eksempler på hvordan kulturen deres har påvirket vår egen tid.	Januar - April	Historie Norgeshistorie	Midgard Hellas i antikken Romerriket I samfunnet	Styresett. Barns og kvinners rettigheter. Strafferett. Oppgaver i lærebok. Sammenligninger av nåtid og fortid. Bruke stoffet i Midgard . Lete i andre kilder.	Arbeidsinnsats i timene Lekser/innlevering Klassediskusjoner Kapittelquiz

Tema: Geografi					
Kunne bruke atlas, lese og bruke papirbaserte og digitale kart og plassere verdensdelene, verdenshavene, minst 10 europeiske land, de største landene i verden, fylkene i Norge (ny inndeling), de 4 største byene og de tradisjonelle samiske områdene.	April - juni	Kart av Norge, Europa og verden. Norge rundt: landsdeler, fylker, kommuner, byer, elver, fjell, fjorder osv.	Midgard Ulike typer kart, atlas, globus, kompass, data (f.eks lokus123)	Gjennomføre kartkapittel. Lære om kart, himmelretninger, kompass, karttegn. Finne himmelretninger, og forstå hvordan landskapet er i ulike områder. Jobbe med kapitlet om Norge. Lære om landsdeler, fylker, kommuner osv. Jobbe i grupper, ta for seg en landsdel/fylke. Lage plansje evnt på data. Fremføre. RIAF – målestokk, statistikk, utregninger	Kartprøve Praktisk arbeid/forståelse. Kapittelprøve Dialog med elevene
Registrere og ordne spor etter istida på hjemstedet, og forklare hva istida hadde å si for dannelse av landskap og hele landet.	April - juni	Kart Levende Landskap Landsdeler Oslo Jordbruk	Midgard Globus	Forklare- og lese i Midgard som utgangspunkt/bakgrunnsstoff. Vise bilder av landskapstyper som er dannet av istida. Oppgaver i lærebok Studere bilder evnt	Dialog med elevene Kapittelquiz. Ferdig produkt Egenvurdering

				<p>besøke museum el egnet sted?</p> <p>Lære seg å beskrive et landskap, f.eks der de bor. Ulikheter i landet vårt.</p> <p>Lage plansje el fremstilling på data over typiske landskapstrekk skapt av istida.</p>	
<p>Forklare sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetning og levevis. Beskrive hvordan Norge bruker ressurser fra andre steder i verden.</p>	Mars - juni	<p>Kartografi</p> <p>Samfunnsgeografi</p> <p>Historie</p>	<p>Kart over- og bilder fra de ulike landsdelene i Norge</p> <p>Midgard</p>	<p>Les informasjon ut av Norges/fylkeskart. Hvordan er landskapet? (fjell, skog, sjø, hav, største byer, elver...osv)</p> <p>Hva tror barna selv er hovednæringer?</p> <p>Forklare hvordan dette henger sammen. Historie og nåtid. Les og gjør oppgaver i Midgard.</p> <p>Lage oversikt over likheter og ulikheter mellom landene. Bruke fakta (folketall, størrelse, styreform osv) + kart.</p>	<p>Kapittelquiz</p> <p>Forståelse av kart</p> <p>Diskusjoner med elevene</p> <p>Lekser/innlevering</p>
Tema: Samfunnsfag					
<p>Forklare hvordan informasjon fra massemedium og kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruksvaner og</p>	Hele året	<p>I samfunnet</p> <p>Media,</p> <p>kommunikasjonsmodeller</p>	<p>Aviser og tidsskrift</p> <p>Kommersiell og politisk reklame</p> <p>Film</p>	<p>Hva påvirker oss og hvordan? Ikke bare reklame. Hvordan påvirkes vi av andres</p>	<p>Dialog med elevene.</p> <p>Egenvurdering.</p> <p>Korte presentasjoner for klassen om aktuelle saker</p>

personlig økonomi.		Påvirkning Storting - Regjering	Internett	forståelse av verden? Politikk.	
Gjøre greie for hva et politisk parti er, og diskutere noen sentrale motsetninger/forskjeller mellom de politiske partiene i Norge.	August - september	Kort gjennomgang av de politiske partiene i Norge og hvordan de fungerer i samfunnet. Demokratiet som styringsform, maktfordeling.	Lærerstyrt forelesning Media Diskusjoner Politisk reklame	Se på maktfordelingen i Norge, og hvordan valg av politisk styre foregår i Norge. Gi eksempler fra andre styresett. RIAF – stemmeopptelling, lage statistikk, meningsmålinger.	Klassediskusjoner Gruppearbeid Lekser
Gjør greie for de viktigste maktinstitusjonene i Norge og deres hovedoppgaver, og diskutere ulikheter mellom å leve i et demokrati og i et samfunn uten demokrati.	August - Oktober	I samfunnet Valgmateriell – kommune- og fylkestingsvalg 2019	Midgard Relevante tekster/utdrag Internett Valgmateriale	Se på maktfordelingen i Norge, og hvordan valg av politisk styre foregår i Norge. Gi eksempler fra andre styresett.	Samtaler/ diskusjoner Muntlig fremlegg Gjennomføre valg i klassen.
Gjøre greie for hovedtrekk ved samiske samfunn i dag.	Februar	Norge rundt Samene Kart	Midgard (revidert versjon) Kart Globus	Lese i boka og annen info fra nettet og biblioteket. Diskusjoner i plenum.	Klassediskusjoner, i grupper og med lærer.
Diskutere formålet med FN og annet internasjonalt arbeid, også urfolkssamarbeid, og gi eksempler på den rollen Norge har i samarbeidet.	Oktober – februar + FN-dagen oktober	Samfunnsfag/samarbeid Tverrfaglig med norsk	Midgard 6 kap.2 Tekst om Askeladden på flukt – hentet fra undervisningsopplegg fra Flyktninghjelpen. Skolemateriell fra FN-	FN-dagen, internasjonal uke, Caritasløp, og jobbe med problematikk knyttet til internasjonale forhold.	Skrive oppgave Lekser/innlevering Klassediskusjoner med elevene. Egenvurdering.

			sambandet.		
Gjøre greie for hva et samfunn er, og reflektere over hvorfor mennesker søker sammen i samfunn	August - og sporadiske samtaler gjennom året siden dette er et tema som til stadighet vil dukke opp – i ulike fag.	Samfunnet Samarbeid Yrker	Midgard Relevante tekster/utdrag Internett	Få elevene til å skjønne hvor viktig vi er for hverandre, venner, yrker. Hva hadde man klart alene? Hva må man være flere for å klare? Hva hadde man savnet om man var alene? Hva trenger man? Samtaler og egen jobbing. Forstå definisjonen av begrepet samfunn. Vise respekt for hverandre, kunne forstå mulige forklaringer, belyse ulike spørsmål. Gjennomføre valg i klassen.	Dialog med elevene, refleksjon. Tegne og skrive Arbeidsinnsats i timene Kapittelquiz
Beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse rollene. Gi også eksempler på hvordan kjønnsroller og seksualitet blir framstilt i ulike medium, og diskutere de ulike forventningene det kan skape.	August - oktober	Du og jeg og vi to Egen person Roller og forventninger	Midgard Internett Utarbeide klasseregler sammen Relevante tekster	Forstå sin egen rolle. Forklare begrepene roller og forventninger. Samtale i klasse og grupper. La alle filosofere rundt temaet selv. Hvem er de, roller og forventninger, rettferdig/urettferdig? Forskjell jenter/gutter? Oppdras/behandles vi forskjellig? OK? Hvordan skal vi være	Dialog med elevene Skrivetrening Arbeidsinnsats i timene Kapittelquiz

				med hverandre? Lære om problemer og problemløsning. Samtale med helsesøster	
Presentere aktuelle samfunnskonflikter og drøfte forslag til løsninger	Hele året	Konflikter i verden. Historiske konflikter.	Midgard Bilder og historier fra nettet. Dilemmaer.	Eleven skal finne en konflikt som han/hun ønsker å fordype seg i. Det skal lages problemstilling og oppgaven skal være helhetlig.	Presentasjon for klassen. Egenvurdering. Vurdering av medelever. Refleksjon.
Gi eksempler på muligheter, plikter og retter barn og unge har til å medvirke	August – mars	I samfunnet Du og jeg og vi to. Internasjonale forhold og menneskerettigheter	I forbindelse med hvilke roller og forventninger, og kap om i samfunnet, og internasjonaluke/ FN-dagen	La elevene få lede diskusjoner i klassen, og søke informasjon som kan være med å skape forståelse for det å være barn og unge i dagens samfunn. Undersøkelse.	Lekser/innlevering Diskusjoner i plenum/ grupper
Gi eksempler på ulike kulturelle symbol og gjøre greie for hva vi mener med begrepet identitet og kultur.	Sporadiske samtaler gjennom hele året	I samfunnet, Du og jeg og vi to, og andre temaer hvor det er naturlig å komme inn på dette.	Gjennomgående tema i historie og samfunnsfag gjennom hele året. Tverrfaglig.	Klassediskusjoner, egne arbeider, i forbindelse med andre oppgaver – tillegg osv.	Lekser/innlevering Diskusjoner Oppgaver I forbindelse med gruppearbeider gjennom året.

Tema: Utforskeren					
Formulere et samfunnsfaglig spørsmål, foreslå mulige forklaringer og belyse spørsmålet gjennom en undersøkelse.	Gjennom hele året	I samfunnet Du og jeg og vi to.	Midgard Internett Tekstutdrag om vennskap	La elevene diskutere og formulere relevante spørsmål i klassen, og utføre en liten spørreundersøkelse hjemme om roller, forventninger, barn og unge i dagens samfunn. RIAF – behandle ulike innsamlingsdata.	Diskusjon, presentasjon, muntlig tilbakemelding.
Lese tekster om mennesker som lever under ulike vilkår, og drøfte hvorfor de tenker, handler og opplever hendelser ulikt.	Gjennom hele året	Vi kommer innom dette under de fleste temaene	Midgard Internett Film Repotasjer/Supernytt Historiske artikler	Gjøre elevene oppmerksomme på ulikheter i forhold til samfunn, økonomi, kultur, tid, kjønn og alder.	Faglige samtaler, lekser, innleveringer og gruppediskusjoner
Finne og trekke ut samfunnsfaglig informasjon ved søk i digitale kilder, vurdere funn og følge regler for nettvett og nettetikk.	Sporadiske datatimer gjennom hele året	Nettvettkurs Kildekritikk Foredrag fra Oslopolitiet om nettpatrulje	Midgards nettsider Internett, nettvettreglene.	Bruke litt tid på nettvettkurset på midgardsidene for så å bruke dette hver gang de er på nettet. Lærer må	Lærer følger godt med når elevene er på nettet og gir tilbakemeldinger underveis.

				stadig minne elevene på kildekritikk og nettetikk. RIAF – behandle ulike innsamlingsinfo.	
Plassere en hendelser i historie og samtid på tidslinje og kart	Høst Vår	Livet ved de store elvene. Hellas i antikken og Romerriket	Midgards tidslinjer Stor tidslinje i klasserommet	Vi plasserer hendelser på tidslinjen i klasserommet som elevene fyller ut etter hvert kapittel.	Elevene vurderer selv hva som skal noteres på tidslinjen.

Med forbehold om endringer utover året.